

## تبدل حج تمتع به افراد

### تبدل حج تمتع به افراد

[۹۲۱] م - اگر شخصی که احرام عمره بسته است، به واسطه عذری، دیر وقت وارد مکه شد؛ به طوری که اگر می خواست عمره به جا بیاورد وقت وقوف به عرفات می گذشت یا خوف داشت که بگذرد، باید عدول کند به حج افراد و پس از به جا آوردن آن [۱] عمره مفرده به جا آورد و حج او صحیح و کافی از حجة الاسلام است. [۲]

[۹۲۲] م - اگر زنی احرام بست و وقتی به مکه وارد شد، به واسطه حیض یا نفاس نتوانست طواف به جا آورد و اگر می خواست بماند تا پاک شود ترس آن داشت که وقت وقوف به عرفات بگذرد، به دستوری که در مسأله قبل گفته شد باید عمل کند. [۳]

[۹۲۳] م - اگر بدون احرام وارد مکه شد و نبستن احرام به واسطه عذری بوده و وقت هم تنگ باشد [۴]، باید در مکه احرام حج افراد ببندد و به دستور سابق عمل کند. [۵]

[۹۲۴] م - اگر از روی عمد و بی جهت احرام نبسته و عمره خود را باطل کرده و وقت تنگ شده از عمره تمتع [۶]، احتیاط واجب آن است که حج افراد به جا آورد و پس از آن عمره مفرده و در سال دیگر حج را اعاده کند. [۷]

[۹۲۵] م - مراد از تنگی وقت در مسأله های پیش، خوف [۸] نرسیدن به وقوف اختیاری [۹] عرفه است که از ظهر نهم ماه ذی حجه است [۱۰] تا غروب. [۱۱]

[۹۲۶] م - کسی که حج مستحب به جا می آورد و پس از ورود به مکه دید وقت تنگ است، عدول به افراد کند و حج افراد به جا آورد [۱۲] و عمره مفرده بر او واجب نیست.

[۹۲۷] م - کسی که محرم شد به احرام عمره تمتع از حج واجب و عمدتاً تأخیر انداخت تا وقت تنگ شد [۱۳]، باید به دستوری که در مسأله ۹۲۴ ذکر شد عمل نماید. [۱۴]

[۹۲۸] م - کسی که وظیفه اش حج تمتع است و در وقت احرام بستن علم پیدا کند که اگر بخواهد عمره تمتع به جا آورد، به وقوف عرفات نمی رسد، می تواند [۱۵] از اول محرم شود به حج افراد و آن را به جا آورد و پس از آن، عمره مفرده به جا آورد و عملش صحیح است. [۱۶]

[۱]. آیه الله زنجانی: و گذشتن روز سیزدهم، عمره مفرده به جا آورد و مجزی از حجة الاسلام است.

آیه الله سبحانی: و لو به اندازه مسمای وقوف اختیاری عرفه.

[۲]. آیه الله خامنه ای: کسی که وظیفه اش حج تمتع است و می داند که به علت تنگی وقت نمی تواند عمره را تمام کند و حج را درک نماید، واجب است از حج تمتع به حج افراد عدول کند و سپس بعد از تمام کردن اعمال حج، عمره مفرده به جا آورد. ( مناسک حج، م ۷۶ )

[۳]. به مسأله ۲۲۱ مراجعه شود.

آیه الله اردبیلی: به حاشیه مسأله ۹۱۴ مراجعه شود.

آیه الله تبریزی: چنانچه حیض قبل از بستن احرام یا هنگام احرام بستن بود، به دستوری که در مسأله قبل گفته شد باید عمل کند و اگر بعد از احرام بود مخیر است بین اینکه به دستور مسأله قبل عمل کند و بین اینکه سعی و تقصیر کند و برای حج احرام ببندد و پس از برگشتن از منی، قبل از طواف حج، طواف عمره و نماز آن را قضا کند. □

□ آیه الله خامنه ای: اگر در موقع احرام پاک بوده هم می تواند به دستور مسأله قبل عمل نماید و هم می تواند سعی و تقصیر عمره تمتع را انجام داده و از احرام خارج شود و بعداً مُحرم به احرام حج تمتع شده و بعد از انجام اعمال منی، قضای طواف عمره تمتع و نماز آن را قبل از طواف و نماز و سعی حج و یا بعد از آنها به جا آورد. ( مناسک حج، م ۷۷ )

آیه الله زنجانی: باید به دستوری که در حاشیه مسأله ۱۷۴ گفته شد عمل کند.

آیه الله سیستانی: در فرض مسأله اگر در حال احرام حیض بوده است، حجتش بدل به افراد می شود و در صورت تمکن باید بعد از حج عمره مفرده انجام دهد و اگر بعد از احرام حیض شده است احتیاط مستحب این است که عدول کند ولی می تواند به احرام خود باقی باشد و سعی و تقصیر را انجام دهد و پس از اعمال منی، قبل از طواف حج، طواف عمره و نماز آن را قضا کند.

[۴]. آیه الله زنجانی: باید از خارج حرم و اگر نمی تواند هرکجا که هست احرام حج افراد ببندد و پس از حج و گذشتن روز سیزدهم عمره مفرده به جا آورد و مجزی از حجة الاسلام است.

[۵]. آیه الله بهجت: اگر ممکن نباشد غیر مکه والا احتیاط در رعایت احتمالات در محلّ احرام اوست ( مناسک شیخ، ص ۵۶).

آیه الله سبحانی: و یا با احرام اشتباه و باطل وارد مکه شود و وقت تنگ باشد باید به ادنی الحل برود و برای حج افراد محرم گردد و اگر این کار را نیز نتوانست انجام دهد از همان مکه به عنوان حج افراد محرم شده و برای وقوف به عرفات برود و حج او به عنوان حجة الاسلام محسوب می گردد؛ ولی اگر بدون عذر یا عمداً این کار را کرد باید به احتیاط واجب حج افراد به جا آورد و آن از حجة الاسلام او کفایت نمی کند و باید حج خود را در سال های بعد بیاورد.

آیه الله سیستانی: کسی که وظیفه اش حج تمتع است، اگر قبل از احرام عمره بفهمد که وقت او برای اتمام عمره قبل از زوال روز عرفه تنگ است، نمی تواند عدول به حج افراد یا قران نماید، بلکه اگر حج در ذمه اش مستقر بوده، باید حج تمتع خود را در سال های آینده انجام دهد.

[۶]. آیه الله زنجانی: می تواند حج افراد و عمره مفرده به جا آورد ولی کفایت از حجة الاسلام نمی کند.

[۷]. رجوع شود به مسأله ۲۵۴.

□ آیه الله خامنه ای: هرگاه کسی از روی علم و عمد احرام بستن از میقات را ترک کند و به جهت تنگی وقت یا عذر دیگر نتواند به میقات برگردد و میقات دیگری نیز در پیش رو نداشته باشد و در نتیجه وقت برای انجام عمره تنگ شود، عمره او فوت شده و حشش باطل می شود. و در صورتی که حج بر او مستقر شده یا مستطیع باشد، باید سال دیگر حج به جا آورد. ( مناسک حج، م ۸۸)

آیه الله سبحانی: این حج کفایت نمی کند و بعید نیست که چنین شخصی حکم کسی را دارد که حج بر او مستقر شده بنا بر این اگر از استطاعت هم خارج شده باشد باید در اولین فرصت حج تمتع به جا آورد و اگر از دنیا رفت از ترکه او برایش حج انجام دهند.

آیه الله سیستانی: حکم آن مانند مسأله قبل است و در این صورت حج بر او مستقر است و باید در آینده انجام دهد.

[۸]. آیه الله فاضل: درک نکردن جزء رکنی از وقوف اختیاری عرفه می باشد.

[۹]. آیات عظام تبریزی، خویی، سبحانی: میزان در تنگی وقت آن است که نتواند وقوف اختیاری عرفات را، ولو به اندازه مسمای آن درک کند.

[۱۰]. آیه الله سیستانی: حد تنگی وقت آن است که نتواند قبل از زوال روز عرفه اعمال عمره را به اتمام رساند.

[۱۱]. آیه الله زنجانی: میزان تنگی وقت، آن است که نتواند قبل از غروب روز نهم، در عرفات، وقوف کند.

[۱۲]. آیه الله زنجانی: و باید پس از حج افراد و گذشتن روز سیزدهم، عمره مفرد به جا آورد.

[۱۳]. آیه الله زنجانی: باید به وظیفه ای که در حاشیه مسأله ۵۳۳ آمده عمل نماید.

[۱۴]. آیه الله اردبیلی: ولکن در این فرض احتیاطاً باید برای حج افراد تجدید نیت نماید.

آیه الله بهجت‌نکسی که محرم شد به احرام عمره تمتع ولی عمدتاً به جا آوردن اعمال آن را به تأخیر انداخت تا وقت تنگ شد، هرچند در ابطال عمره معصیت کرده ولی واجب است نیت حج افراد کند و بعداً عمره مفرده را به جا آورد و در سال آینده حج تمتع به جا آورد بنابر احوط چنان که گذشت ( در مسأله ۲۵۴ ) ( مناسک، مسأله ۱۵۷ ). □

□ آیه الله تبریزی، آیه الله خوبی: هرگاه در سعه وقت برای عمره تمتع احرام بست و طواف و سعی خود را عمدتاً تا زمانی که نتواند آنها را به جا آورد و حج را درک نماید به تأخیر انداخت، عمره وی باطل است و نمی تواند بنابر اظهر به حج افراد عدول نماید. لکن احوط این است که عدول به افراد نموده و عمره را به قصد اعم از حج افراد یا عمره مفرده به جا آورد.

آیه الله سیستانی: هرگاه در سعه وقت برای عمره تمتع احرام بست و طواف و سعی خود را عمدتاً تا زوال آفتاب روز عرفه به تأخیر انداخت، عمره وی باطل است، نمی تواند به حج افراد عدول نماید، اگرچه احتیاط مستحب این است که اعمال حج افراد را به قصد رجاء انجام دهد، بلکه احوط این است که طواف و نماز آن و سعی و حلق یا تقصیر در عمره اش را به قصد اعم از حج افراد و عمره مفرده به جا آورد. ( مناسک، مسأله ۱۵۷ ).

[۱۵]. آیه الله بهجت: در جایی که عمره تمتع به واسطه حیض یا تنگی وقت امکان نداشته باشد، باید از اول، حج افراد را نیت کند. ( مناسک، س ۴۰ ).

آیه الله تبریزی، آیه الله خوبی: اگر وظیفه اش حج تمتع باشد، «عدول» مجزی از حجة الاسلام نیست و سال آینده باید حجة الاسلام را به جا آورد.

آیه الله خامنه ای: زن حائض اگر اطمینان دارد تا وقت احرام برای حج و درک وقوف عرفات پاک نمی شود، یا اگر پاک شود وقت کافی برای انجام عمره تا درک وقوف عرفات را نخواهد داشت، در این صورت باید در همان میقات به حج افراد محرم شود و پس از انجام اعمال حج، عمره مفرده به جا آورد، و عمل وی مجزی از حج تمتع خواهد بود. ( مناسک حج، م ۷۷ )

آیه الله سیستانی: به حاشیه مسأله ۹۲۳ مراجعه شود.

آیه الله فاضل: جواز احرام بستن او به احرام حج افراد، از همان ابتدای کار مشکل است، بلکه عدم جواز بعید نیست.

آیه الله گلپایگانی: باید حج افراد به جا آورد و بعد عمره مفرده و بنابر احتیاط واجب در سال بعد حج تمتع به جا

آورد. ( آراء المراجع ص ۳۱۴).

[۱۶]. آية الله سبحانی، آية الله نوري: و همچنین اگر زن در میقات علم دارد که نمی تواند اعمال تمتع را طاهرآ انجام دهد و به وقوف نمی رسد باید از اول محرم شود به حج افراد.

آية الله زنجانی: و در صورتی که در این تأخیر، معذور بوده کفایت از حجة الاسلام می کند.